

PIASCZYSTY (58) ai

piasczysty (29), **piaszczysty** (28), **piascysty** (1); piasczysty *Leop, Mącz* (8), *KochPs* (2), *KlonŻal, ZawJeft, GostGosp, GrochKal*; piaszczysty *HistAl, BielKron* (4), *SienLek, ModrzBaz, CzechEp* (14); piascysty *PaxLiz*; piasczysty : piaszczysty *FalZioł* (9:2), *StryjKron* (1:1), *NiemObr* (1:2), *Calep* (3:2).
a *pochylone*.

sg m N piasczysty (12). ◇ G piasczyst(e)go (2). ◇ A piasczysty (7). ◇ I piasczystym (13). ◇ L piasczystym (4). ◇ f N piasczystą (4). ◇ G piasczyst(e)j (1). ◇ I piasczystą (1). ◇ L piasczyst(e)j (2). ◇ n N piasczyst(e) (1). ◇ I piasczystym (1). ◇ L piasczystym (1). ◇ pl N subst piasczyst(e) (1). ◇ A subst piasczyst(e) (2). ◇ L piasczystych (6).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVII w.

Przymiotnik od „piasek” (58) :

1. *Od znaczenia podstawowego; glareosus Mącz, Calep, Cn; arenosus, sabulosus Calep, Cn; harenarius, harenosus Mącz (49) : Glareosus, Piączyfty/ Drzaftwyfty. Mącz 146b, 153a [2 r.]; Arenariae, Arenae fodinae – Piączyfty doł. Calep 91b, 91b, 935a.*

a. *Pelen piasku, złożony, powstały z piasku; zawierający piasek (43) : FalZioł I 166; Szli tedi przez mieycá piączyfty á bárzo łuche HistAl H4; Leop *B2; BielKron 437v; Mącz 275a; KochPs 116; Neryne płączliwa/ [...] Siedzi ná piączyftym brzegu Amphitry łrogiey/ Trzody twoiey przyglądáiąc/ płácie lutnie drogiey. KlonŻal B3; GrochKal 9; A w tym piączyfty obłok punkt niebá widomy Zálłonił ZawJeft B; GostGosp 112.*

W połączeniu szeregowym (1): Thá ziemiá [Arabija opoczysta] ná wielu mieyc íeft niepłodna/ niczemna/ piączyfta/ kámieniŃta/ y wod nie ma. BielKron 263v.

W charakterystycznych połączeniach: pias(z)czysty(-a, -e) brzeg (3), gora, grunt, miejsce (3), obłok, pole, ziemia.

Wyrażenia: »gora piasczysta« = wydma (1): iádác miedzy KurŃkim y Baltickim morzem/ [...] [do gospod] áż przes znáki ieżdżá/ znacząc fie po Beczkach y proporcikach wywieŃzonych ná gorach piączyftych/ bo drogi áni znác StryjKron 72.

»piascysta osła« = kawálek piaskowca (1): Zęby bieluchne będą/ tylko ie piáčyftá/ OŃlá trzeba zráná trzeć/ zás myć wodá czyftá PaxLiz D2v.

»piasczysta pustynia« (1): pan rękę fwą podnióŃ/ że támże w piączyftych Puftyniach poléc mieli/ y w górách Ńkáliftych. KochPs 161.

»woda piasczysta« = zbiornik wodny o piasczystym dnie (1): przy wodźie kámienney álbo piączyftey/ drzwi y okná wdomu máią być s tey łtrony/ ktora dáleko od wody SienLek 2v.

Zestawienia: n-loc »Arabija piasczysta« (1): á puŃciłem fie [...] niezwyklá drogá/ tedym tám włáŃnie doznał/ iákobych był w Arabiey piączyftey StryjKron 72.

»kamień piasczysty« = piaskowiec (1): Tophus, genus lapidis asperi, levis qui de facili in arenam resolvitur, Lekki piączyfti kámieñ. Mącz 458c; [Saxum arenarium Sandtstein Piáčyfty kámien ArtNom N; Calculus, ein Semel stein. piączyfty Kámien. Volck 77].

»zegarek piasczysty« = klepsydra (1): Clepsydra, Zegárek piączyfty. Mącz 57a.

Szereg: »piaszczysty, (albo, i) kamienisty (a. kamienny)« [szyk 3:2] (5): [*Pępkowe ziele*] na kamiennych y na piałczyłtych miefczach roście. *FalZioł* I 111a; *Glareosa amat ficus*, *Figowe drzewo* ná piałczyłtich kámieniftich mieyfcách lie płodzi. *Mącz* 146b; *SienLek* 2v; *Calep* 457a [2 r.]. [*Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.*]

W przen (1) :

Wyrażenie: »morze piaszczyste« = *pustynia* (1): [*Arabija*] Ma takie polá piałecznego wichru/ iż przez noc łtoią gory wielkie piałeczne [...]. Ty pułzcze zowá morzá piałczyłte. *BielKron* 263v.

Przen (16) : [*nazywa*] fundáment tákowej wiáry piałczyłtym *NiemObr* 68.

W przeciwstawiach: »piaszczysty ... opoczysty (2); miejsce piaszczyste ... gora tłusta« (3): Mowi ták I. M. X. K. Rzym gdzie Papięż miefzka nie iest mieyfcem piałczyłtym/ y owłzem iest gorą tłuftą *CzechEp* 408; W trzeciéy części iest/ Okazánie gruntowne/ iż wiáry zbáwienney fundáment nie piałczyłty ále opoczyłty [...] ołtoi fię *NiemObr* 67, 7.

Wyrażenie: »piaszczysty fundament« [szyk 11:4] (15): á czemużby piłmo ś. miało być rzełzotem łzátáńłkim? czemu fundámentem piałczyłtym? *CzechEp* 120, 107, 109, 111, 121, 122 (12); *CzechEpPORz* *3v; *NiemObr* 7, 67.

α. *Nieurodzajny; fistulosa terra Mącz; terra arenosa Modrz* (3) : *Fistulosa terra*, Rzadka á piałczyłta ziemiá/ która bywá polpolicie [!] niewrodzáyna *Mącz* 129a; łá niektóre kráiny [...] co palze dobre máią/ [...] indzie iest ziemiá piałczyłta *ModrzBaz* 119v.

Szereg: »niepłodny i piaszczysty« (1): [*Nurnberg*] to miáłto ná ziemi niepłodney y piałczyłtey *BielKron* 289.

2. *Od znac. 'choroba'* (9) :

Wyrażenie: »kamień piaszczysty« [szyk 5:4] (9): SOk wycifniony z ziela ktore zowá *Nocz* y dzień, z białem winem pity/ niewymownie piałek/ albo kamień piałczyłty [!] z nyrek przez vrinę wypáda. *FalZioł* V 84v, II 3c, 8a, V 44v, 59, 84v (9).

Cf **PIASECZNY, PIASISTY, PIASKOWATY, PIASKOWY, PIASZCZANY, PIASZCZYSKOWY**